

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Grollové a soudců JUDr. Josefa Holejšovského a JUDr. Lenky Broučkové ve věci

navrhovatele: **Ing. T. D.**, narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Bayerem
sídlem náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 6, 350 11 Cheb

za účasti: **MARKETA – REMONE s.r.o.**, IČO 48360091
sídlem Valdštejnova 486/14, 350 02 Cheb
zastoupená advokátem JUDr. Liborem Janků
sídlem Mánesova 265/13, 352 00 Cheb

o zaplacení 3 146 470 Kč s příslušenstvím, o odvolání navrhovatele a účastnice do usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 24. října 2016, č. j. 42 Cm 20/2006-828

takto:

- I. Odvolání navrhovatele do části výroku I. týkající se příslušenství pohledávky, se odmítá.
- II. Usnesení soudu prvního stupně se:
 - a) zrušuje ve výrocích I. a II. v části týkající se příslušenství pohledávky;
 - b) zrušuje ve výrocích III. a IV.a v tomto rozsahu se mu věc vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Návrhem doručeným soudem prvního stupně dne 16. 2. 2006 se navrhovatel vůči společnosti **MARKETA – REMONE s.r.o.**, identifikační číslo 48360091, sídlem Valdštejnova 486/14, 350 02 Cheb (dále jen „Společnost“) domáhal zaplacení částky 3 146 470 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení jdoucím ode dne 4. 6. 2005 do zaplacení z právního důvodu úhrady vypořádacího podílu.
2. Usnesením ze dne 24. září 2008, č. j. 42 Cm 20/2006-104 soud prvního stupně ve výroku II. rozhodl, že Společnost je povinna zaplatit navrhovateli 354 961 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ode dne 1. 11. 2005 do zaplacení do tří dnů od právní moci usnesení. Ve výroku I. soud návrh co do částky 2 791 509 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ode dne 4. 6. 2005 do zaplacení a co do úroku z prodlení v zákonné výši z částky 354 961 Kč ode dne 4. 6. 2005 do 31. 10. 2005 zamítl. Ve výroku III. uložil soud navrhovateli zaplatit Společnosti náklady řízení 76 623 Kč.
3. Usnesením ze dne 12. 11. 2009, č. j. 7 Cmo 163/2009-150 Vrchní soud v Praze toto usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
4. Usnesením uvedeným v záhlaví soud prvního stupně ve výroku I. rozhodl, že Společnost je povinna zaplatit navrhovateli 918 500 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ode dne 1. 11. 2005 do zaplacení s tím, že úrok z prodlení bude v celkové kapitalizované výši snížen o již

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Zelenková.

zaplacených 100 000 Kč, to vše do tří dnů od právní moci usnesení. Ve výroku II. soud návrh co do částky 2 227 970 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky ode dne 1. 11. 2005 do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení z částky 3 146 470 Kč od 4. 6. 2005 do 31. 10. 2005 zamítl. Ve výroku III. uložil soud Společnosti povinnost nahradit navrhovateli náklady řízení ve výši 509 417 Kč do tří dnů od právní moci usnesení a ve výroku IV. uložil Společnosti povinnost zaplatit státu náklady řízení ve výši 324 925,45 Kč do tří dnů od právní moci usnesení. Po provedeném dokazování soud prvního stupně uzavřel, že účast navrhovatele ve Společnosti zanikla na základě dohody společníků dne 24. 1. 2005. Výše vypořádacího podílu navrhovatele stanovená podle tržní hodnoty čistého obchodního majetku je 1 363 500 Kč. Tato částka byla snížena o hodnotu přijatého věcného plnění 184 000 Kč za auto a 1 000 Kč za počítač na výslednou částku 1 178 500 Kč. Společnost v období od 9. 3. 2011 do 30. 4. 2012 zaplatila navrhovateli částku 360 000 Kč tak, že dne 9. 3. 2011 zaplatila 50 000 Kč, dne 29. 4. 2011 50 000 Kč, 30. 5. 2011 50 000 Kč, 29. 6. 2011 50 000 Kč, 1. 12. 2011 40 000 Kč, 29. 3. 2012 40 000 Kč a 30. 4. 2012 40 000 Kč. Protože Společnost coby dlužník ohledně prvních dvou plateb po 50 000 Kč uhrazených dne 9. 3. 2011 a 29. 4. 2011 neurčila, že plní na jistinu, byl navrhovatel oprávněn je započítat nejprve na úroky podle § 330 odst. 2 obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. (dále jen „obch. zák.“). Ohledně plateb uhrazených od 30. 5. 2011 do 30. 4. 2012 se jednalo o úhradu jistiny, jak Společnost výslovně navrhovateli sdělila v dopise ze dne 12. 5. 2011. O částečné plnění poskytnuté Společností navrhovateli od 30. 5. 2011 do 30. 4. 2012 soud tedy snížil částku 1 178 500 Kč a dospěl tak k výsledné dlužné částce na vypořádacím podílu ve výši 918 500 Kč. Aplikoval přitom ustanovení § 61 odst. 3, § 150 odst. 3, § 329 a § 330 odst. 2 obch. zák. Soud dále uvedl, že všechny platby po 12. 5. 2011 měl navrhovatel považovat za splátky jistiny a podle toho je započítávat. Po 12. 5. 2011 Společnost poskytla navrhovateli 5 plateb v celkové výši 260 000 Kč a tím snížila jistinu vypořádacího podílu na částku 918 500 Kč. Předchozí dvě platby ze dne 9. 3. 2011 a 29. 4. 2011 po 50 000 Kč jistinu nesnižovali a byly navrhovatelem oprávněně započítány na úrok z prodlení. Dále soud konstatoval, že počátek běhu prodlení stanovil podle speciálního ustanovení § 150 odst. 3 obch. zák. stejně jako v předchozím zrušeném usnesení, a proto na odůvodnění tohoto usnesení pro stručnost v podrobnostech odkazuje. Podle obchodního rejstříku byl navrhovatelův vklad zcela splacen. Společnost naložila s uvolněným obchodním podílem dne 17. 10. 2005 uzavřením smlouvy o převodu obchodního podílu a s ohledem na výši vypořádacího podílu a časový odstup od ukončení účasti navrhovatele ve Společnosti do splnění povinnosti podle § 113 obch. zák. mohla Společnost splnit svůj závazek vůči navrhovateli dne 31. 10. 2010. Od 1. 11. 2005 pak byla Společnost podle § 150 odst. 3 obch. zák. v prodlení a od tohoto dne soud navrhovateli přiznal právo na úrok z prodlení v zákonné výši. Nárok na úrok z prodlení je automatickým důsledkem prodlení s placením peněžitého dluhu podle § 369 obch. zák. V dané věci bylo nutno navrhovateli toto právo přiznat i přesto, že výše dluhu byla stanovena znaleckým posudkem a že soudní řízení trvalo dlouhou dobu. I přes tyto okolnosti měla Společnost možnost stanovit vypořádací podíl sama a ještě před zahájením sporu jej uhradit. Řádné a včasné plnění závazků je jednou z podstatných zásad poctivého obchodního styku. Soud proto návrhu vyhověl co do částky 918 500 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení a ve zbytku ji zamítl. Výrok III. soud odůvodnil ustanovením § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku. Soud vzal proto za tarifní hodnotu skutečně stanovenou výši vypořádacího podílu 1 178 500 Kč. Výrok IV. je odůvodněn ustanovením § 148 odst. 1 o. s. ř. s tím, že úspěšný navrhovatel není povinen hradit náklady nesené státem. Soud proto tuto povinnost uložil Společnosti, která by je měla uhradit v plném rozsahu.

5. Do tohoto usnesení podali včasné odvolání navrhovatel i Společnost.
6. Navrhovatel podal odvolání do výroku I. a II. v části počátku běhu zákonného úroku z prodlení a do zamítavé části zákonného úroku z prodlení z částky 1 178 500 Kč od počátku prodlení do připsání splátek. Odvolací důvody uvedl podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) a g) o. s. ř.

Namítl, že soud prvního stupně nesprávně určil počátek prodlení s úhradou vypořádacího podílu a tudíž datum vzniku nároku navrhovatele na zaplacení zákonného úroku z prodlení. Navrhovatel nesouhlasí s posouzením počátku prodlení. Podle § 150 odst. 3 obch. zák. byla Společnost povinna vyplatit společníkovi vypořádací podíl bez zbytečného odkladu poté, kdy provedla dispozici z jeho uvolněným obchodním podílem. Toto ustanovení navazuje na zákonnou povinnost naložit s uvolněným obchodním podílem způsobem stanoveným zákonem do šesti měsíců ode dne, kdy k zániku účasti společníka došlo. Otázku důsledku nedodržení zákonné lhůty pro dispozici s uvolněným obchodním podílem pro splatnost vypořádacího podílu řešil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 16. 12. 2009 spisová značka 29 Cdo 3645/2008. Podle uvedeného stanoviska nelze nedodržení zákonné lhůty pro dispozici s uvolněným obchodním podílem přičítat k tíži navrhovatele. Podle soudu je tomu tak proto, že navrhovatel, který je z pohledu nároku na vypořádací podíl věřitelem společnosti, nemohl nijak ovlivnit dobu, jež uplynula od zániku jeho účasti ve společnosti do dispozice s uvolněným obchodním podílem. Právě z tohoto důvodu omezuje ustanovení § 113 odst. 6 obch. zák. tuto dobu maximální zákonnou lhůtou šesti měsíců. Při výkladu ustanovení § 150 odst. 3 obch. zák., je podle Nejvyššího soudu nezbytné mít na paměti, že obchodní zákoník při stanovení okamžiku splatnosti vypořádacího podílu společníka ve společnosti s ručeným omezeným vychází (logicky) z toho, že společnost zákonnou lhůtu pro dispozici s uvolněným obchodním podílem dodrží. Ustanovení § 150 odst. 3 obch. zák. je proto v souladu s omezením zakotveným v ustanovení § 113 odst. 6 obch. zák. třeba vykládat tak, že lhůta „bez zbytečného odkladu“ počíná běžet vždy od okamžiku, kdy bylo s uvolněným obchodním podílem zákonem předvídaným způsobem naloženo, nejpozději však ode dne, kdy uplynula zákonná šestiměsíční lhůta pro dispozici s uvolněným obchodním podílem stanovená v § 113 odst. 6 obch. zák. V projednávané věci došlo k zániku účasti navrhovatele ve Společnosti dne 24. 1. 2005 a Společnost naložila s uvolněným obchodním podílem až dne 17. 10. 2005 uzavřením smlouvy o převodu obchodního podílu. Zákonná šestiměsíční lhůta uplynula dne 24. 7. 2005. Od uvedeného data počala běžet lhůta bez zbytečného odkladu, která dle názoru navrhovatele uplynula dne 31. 7. 2005. Společnost je tak od 1. 8. 2005 s úhradou vypořádacího podílu v prodlení. Závěrem navrhovatel namítl, že soud může návrh zamítnout pouze v části představující rozdíl mezi vypořádacím podílem v tržní hodnotě 1 178 500 Kč a žalovanou částkou 3 146 470 Kč, což činí 1 967 970 Kč a nikoliv soudem nesprávně uvedenou částku. Pokud jde o úrok z prodlení, tento soud může zamítnout za období od 4. 6. 2005 do splatnosti, tj. 31. 7. 2005 z celé žalované částky a posléze od 1. 8. 2005 do zaplacení ze shora uvedeného rozdílu. Na závěr navrhl změnu napadených částí výroků I. a II. ve znění, které nebylo předmětem řízení před soudem prvního stupně.

7. Společnost podala odvolání do výroku I. s tím, že nenapadá navrhovateli přiznanou částku 918 500 Kč, nýbrž odvolání podává pouze ohledně příslušenství pohledávky, tedy přiznaného úroku z prodlení ve prospěch navrhovatele od 1. 11. 2005. Společnost dále v celém rozsahu napadla odvoláním výroky III. a IV. Ohledně napadené části výroku I. (přiznaných úroků z prodlení) namítla, že pokud podklad pro rozhodnutí ve věci samé opatřil nalézací soud až ke dni 20. 5. 2016 ve formě dodatku číslo 1 znaleckého posudku ze dne 19. 11. 2013, nemohla být Společnost se splněním svého peněžitého závazku navrhovateli v prodlení ode dne 1. 11. 2005. Výše vypořádacího podílu, kterou by měla Společnost navrhovateli zaplatit, byla totiž určena až na základě znaleckého posudku vyhotoveného znalcem určeným soudem, a to znalcem BDO Appraisal services – Znalecký ústav s.r.o. Pokud Společnost nebyla a nemohla být srozuměna, stejně jako navrhovatel, s tím, jaká je výše vypořádacího podílu, pak nebyla a není s úhradou vypořádacího podílu v prodlení. S poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu spisová značka 29 Cdo 2970/2013 Společnost dále namítla, že trvání lhůty bez „zbytečného odkladu“ závisí na okolnostech konkrétního případu. Společnost do 20. 5. 2016 neznala a ani nemohla znát přesnou výši vypořádacího podílu, přičemž ani sám navrhovatel nebyl schopen vyčíslit výši svého nároku vůči Společnosti. Společnost proto nemůže být v prodlení s úhradou vypořádacího podílu ode dne 1. 11. 2005, jak stanovil soud prvního stupně. Nemůže jít k její tíži, že bez vypracování

znaleckého posudku v soudním řízení neznala výši nároku, kterou má ve prospěch navrhovatele uhradit. Pokud Společnost nevěděla a nemohla vědět, v jaké výši má ve prospěch navrhovatele plnit, a to nejméně do 20. 5. 2016, kdy byl vypracován dodatek číslo 1 ke znaleckému posudku ze dne 19. 11. 2013, pak nebyla splněna zákonná podmínka splatnosti peněžitého závazku Společnosti vůči navrhovateli, a tedy Společnost není dosud v prodlení. Pokud by formálně mělo prodlení Společnosti vyplývat z termínu splatnosti podle § 150 odst. 3 obch. zák., aniž by Společnost znala výši dluhu, který má zaplatit, pak nejméně nemůže být za toto prodlení podle § 150 odst. 3 obch. zák. odpovědná. Ohledně výroků III. a IV. Společnost namítla, že o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi jeho účastníky měl soud rozhodnout podle ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř., nikoliv podle § 142 odst. 3 o. s. ř., což se také mělo promítnout do rozhodnutí o náhradě nákladů řízení vzniklých státu. Navrhla, aby odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně ve výroku I., tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 918 500 Kč bez úroku z prodlení do tří dnů od právní moci usnesení.

8. Podle článku II. bod 2 zákona č. 293/2013, jímž byl s účinností od 1. 1. 2014 novelizován občanský soudní řád, se pro řízení zahájená před nabytím účinnosti tohoto zákona použije občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2013. Vzhledem k datu zániku účasti navrhovatele ve Společnosti (24. 1. 2005) je nutno podle § 775 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, na věc aplikovat hmotněprávní úpravu platnou do 31. 12. 2013.
9. Podle § 218 písm. b) o. s. ř. odvolací soud odmítne odvolání, které bylo podáno někým, kdo odvolání není oprávněn.
10. Legitimaci k podání odvolání nemá účastník řízení bez dalšího. Z povahy odvolání jakožto řádného opravného prostředku vyplývá, že odvolání může podat jen ten účastník, kterému nebylo rozhodnutím soudu prvního stupně plně vyhověno, popřípadě, kterému byla tímto rozhodnutím způsobena jiná určitá újma na jeho právech. Rozhodujícím přitom je výrok rozhodnutí soudu prvního stupně, protože existenci případné újmy lze posuzovat jen z procesního hlediska. Oprávnění podat odvolání tedy svědčí jen tomu účastníku, v jehož neprospěch vyznívá poměření nejpříznivějšího výsledku, který soud prvního stupně pro účastníka mohl založit svým rozhodnutím, a výsledku, který svým rozhodnutím skutečně založil, je-li zároveň způsobená újma odstranitelná tím, že odvolací soud napadené rozhodnutí zruší nebo změní.
11. Z uvedeného vyplývá, že navrhovatel, byť je účastníkem řízení, není oprávněn podat odvolání do vyhovujícího výroku I., a to ani v části týkající se příslušenství pohledávky (úroku z prodlení), neboť tímto rozhodnutím nebyla navrhovateli způsobena žádná újma na jeho procesních právech, která by byla odstranitelná tím, že odvolací soud tuto část napadeného rozhodnutí zruší nebo změní. Navrhovateli svědčí právo na podání odvolání pouze do výroku II. Odvolací soud proto postupoval podle ustanovení § 218 písm. b) o. s. ř. a odvolání navrhovatele do části výroku I. týkající se příslušenství pohledávky odmítl.
12. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací dospěl k závěru, že usnesení soudu prvního stupně je v napadených částech výroků I. a II., tj. v částech týkajících se příslušenství pohledávky – úroků z prodlení, nepřezkoumatelné. Vedle toho je výrok I. v napadené části vadný.
13. Podle § 153 odst. 2 o. s. ř. soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.
14. Podle § 95 odst. 1 o. s. ř. žalobce (navrhovatel) může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení. Změněný návrh je třeba ostatním účastníkům doručit do vlastních rukou, pokud nebyli přítomni jednání, při němž ke změně došlo.
15. Podle § 121 odst. 3 občanského zákoníku č. 40/1964 Sbírky (dále pouze „obč. zák.“) příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.

16. Podle § 61 odst. 2 obch. zák. při zániku účasti společníka ve společnosti za trvání společnosti jinak než převodem podílu vzniká společníkovi právo na vypořádání (vypořádací podíl). Výše vypořádacího podílu se stanoví ke dni zániku účasti společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví, že se má zjistit z čistého obchodního majetku na základě posudku znalce ustanoveného obdobně podle § 59 odst. 3. Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, neplyne-li ze společenské smlouvy nebo stanov něco jiného.
17. Podle § 150 odst. 3 obch. zák. společnost je povinna vyplatit vypořádací podíl bez zbytečného odkladu poté, co splnila povinnost podle § 113 odst. 5 nebo 6, jestliže byl vklad společníka splacen. Není-li v době splnění povinnosti podle § 113 odst. 5 nebo 6 vklad společníka splacen, je společnost povinna vyplatit vypořádací podíl bez zbytečného odkladu po splacení tohoto vkladu. Společenská smlouva může lhůtu pro splatnost vypořádacího podílu prodloužit.
18. Podle § 113 obch. zák. obchodní podíl (§ 114) vyloučeného společníka přechází na společnost, která jej může převést na jiného společníka nebo třetí osobu. O převodu rozhoduje valná hromada (odst. 5). Nedojde-li k převodu obchodního podílu podle odstavce 5, rozhodne valná hromada do šesti měsíců ode dne, kdy k vyloučení společníka došlo, buď o snížení základního kapitálu o vklad vyloučeného společníka, nebo o tom, že ostatní společníci převezmou jeho obchodní podíl v poměru svých obchodních podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu, jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci. Rozhodnutím valné hromady o rozdělení obchodního podílu mezi společníky přechází na společníky rozdělený obchodní podíl za podmínek stanovených valnou hromadou (odst. 6).
19. Podle § 369 obch. zák. je-li dlužník v prodlení se splněním peněžitého závazku nebo jeho části a není smluvně stanovena sazba úroků z prodlení, je dlužník povinen platit z nezaplacené částky úroky z prodlení určené ve smlouvě, jinak určené předpisy práva občanského.
20. Podle § 324 obch. zák. závazek zanikne, je-li věřiteli splněn včas a řádně (odst. 1). Závazek zaniká také pozdním plněním dlužníka, ledaže před tímto plněním závazek již zanikl odstoupením věřitele od smlouvy (odst. 2).
21. Podle § 365 obch. zák. dlužník je v prodlení, jestliže nesplní řádně a včas svůj závazek, a to až do doby poskytnutí řádného plnění nebo do doby, kdy závazek zanikne jiným způsobem. Dlužník však není v prodlení, pokud nemůže plnit svůj závazek v důsledku prodlení věřitele.
22. Podle § 330 odst. 2 obch. zák. má-li být věřiteli splněno tímž dlužníkem několik závazků a poskytnuté plnění nestačí na splnění všech závazků, je splněn závazek určený při plnění dlužníkem. Neurčí-li dlužník, který závazek plní, je splněn závazek nejdříve splatný, a to nejprve jeho příslušenství.
23. „Zásadám poctivého obchodního styku (§ 265 obch. zák.) a zásadě proporcionality odpovídá, aby neurčí-li společenská smlouva způsob vypořádání, bylo vypořádání mezi společníky poctivé v tom smyslu, aby hodnota vypořádacího podílu společníka, jehož účast ve společnosti skončila, popřípadě právního nástupce takového společníka, odpovídala hodnotě majetku připadajícího na jeho obchodní podíl. Plyne-li z účetní závěrky (anebo by z ní mělo při řádném zpracování plynout), že účetní hodnota čistého obchodního jmění společnosti zjištěného z účetní závěrky je v hrubém nepoměru ke skutečné (tržní) hodnotě majetku společnosti, je k tomu třeba při stanovení vypořádacího podílu přihlídnout“ (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007 sp. zn. 29 Odo 513/2005 uveřejněném v Soudní judikatuře z oblasti občanského, obchodního a pracovního práva pod pořadovým číslem 118/2007).
24. Ze spisu odvolací soud zjistil, že usnesením ze dne 17. 2. 2006, č. j. 42 Cm 20/2006-11, které nabylo právní moci dne 9. 3. 2006, soud přiznal navrhovateli osvobození od soudního poplatku z návrhu ve výši jedné poloviny.

25. Předně odvolací soud konstatuje, že napadené meritorní výroky zůstaly odvoláním nedotčeny ohledně jistiny, tj. ve výroku I. ohledně částky 918 500 Kč a ve výroku II. ohledně částky 2 227 970 Kč. Námitku navrhovatele, že soud prvního stupně nesprávně ve výroku II. vyčíslil část jistiny, do které byl návrh zamítnut, odvolací soud důvodnou neshledal. Navrhovatel se domáhal na jistinu zaplacení částky 3 146 470 Kč. Po odečtení částky 918 500 Kč (jistina přiznaná navrhovateli ve výroku I.) činí rozdíl 2 227 970 Kč (nepřiznaná jistina v zamítavém výroku II.).
26. Řízení o zaplacení vypořádacího podílu je možno zahájit pouze na návrh a soud je proto návrhem vázán podle § 153 odst. 2 o. s. ř. Nemůže proto návrh překročit a přisoudit něco jiného, než čeho se navrhovatel domáhal. V dané věci se navrhovatel domáhal zaplacení částky 3 146 470 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení jdoucím ode dne 4. 6. 2005 do zaplacení. Soud prvního stupně navrhovateli ve výroku I. ohledně uplatněného příslušenství pohledávky částečně vyhověl, návrh však překročil v části, ve které rozhodl, že úrok z prodlení bude v celkové kapitalizované výši snížen o již zaplacených 100 000 Kč. Soud tak navrhovateli ve výroku I. přisoudil něco jiného, než čeho se domáhal, aniž by soud připustil k návrhu navrhovatele, který ani nebyl podán, změnu návrhu podle § 95 odst. 1 o. s. ř. Tímto nesprávným postupem zatížil řízení vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava. Vedle toho se soud prvního stupně v písemném vyhotovení výroku I. a IV. odchýlil od znění těchto výroků vyhlášených při jednání soudu konaném dne 24. 10. 2016. Výrok I. soud vyhlásil bez dovětky, že „úrok z prodlení bude v celkové kapitalizované výši snížen o již zaplacených 100 000 Kč“, a ve vyhlášeném znění výroku IV. soud určil výši nákladů řízení částkou 374 925,45 Kč. V písemném vyhotovení usnesení soud ve výroku IV. stanovil náklady řízení státu ve výši 324 925,45 Kč a tuto částku také uvedl v odůvodnění výroku IV. Soud je vyhlášenými výroky usnesení vázán podle ustanovení § 170 odst. 1 o. s. ř. a měl proto svá pochybení napravit vydáním opravného usnesení podle § 164 o. s. ř. ve spojení s § 167 odst. 2 o. s. ř., což neučinil.
27. Odvolací soud se ztotožňuje se závěry Nejvyššího soudu uvedenými v rozsudku ze dne 16. 12. 2009 spisová značka 29 Cdo 3645/2008 uveřejněném v Soudní judikatuře z oblasti občanského, obchodního a pracovního práva pod pořadovým číslem 135/2010 ohledně stanovení lhůty splatnosti vypořádacího podílu. Nejvyšší soud uvedl: „Lhůta „bez zbytečného odkladu“ obsažená ve větě první ustanovení § 150 odst. 4 obch. zák. (od 31. 12. 2001 odst. 3 obch. zák. – poznámka odvolacího soudu) ve znění účinném do 31. 12. 2000, ve které je společnost s ručením omezeným povinna vyplatit vypořádací podíl společníku, jehož účast ve společnosti zanikla, počíná běžet vždy od okamžiku, kdy bylo s uvolněným obchodním podílem zákonem předvídaným způsobem naloženo, nejpozději však ode dne, kdy uplynula zákonná šestiměsíční lhůta pro dispozici s uvolněným obchodním podílem, stanovená § 113 odst. 3 obch. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2000“. Přestože uvedený závěr je použitelný i pro právní úpravu účinnou od 1. 1. 2001, soud prvního stupně se od tohoto výkladu ustanovení § 61 odst. 2, § 150 odst. 3 a § 113 odst. 5 a 6 obch. zák. ohledně splatnosti vypořádacího podílu odchýlil a dospěl k závěru, že obchodní podíl byl splatný až dne 30. 10. 2005, aniž by tento svůj závěr náležitě zdůvodnil. Odkaz na odůvodnění jiného soudního rozhodnutí, které bylo zrušeno, je nepřípustný (§ 157 odst. 2 o. s. ř.). Usnesení soudu prvního stupně je tak v napadených částech výroků I. a II. nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
28. Soud prvního stupně přisvědčil navrhovateli, že částečné plnění uhrazené Společností navrhovateli ve výši 50 000 Kč dne 9. 3. 2011 a ve výši 50 000 Kč dne 29. 4. 2011 je navrhovatel oprávněn si započíst na úroky z prodlení podle citovaného ustanovení § 330 odst. 2 obch. zák. Navrhovateli přisvědčil též v tom, že v částečných platbách uhradila Společnost navrhovateli od 30. 5. 2011 do 30. 4. 2012 na jistinu dlužného vypořádacího podílu částku 260 000 Kč (soud v odůvodnění napadeného usnesení opomněl uvést platbu ve výši 40 000 Kč uhrazenou dne 29. 9. 2011), a že o tuto částku se snižuje výše vypořádacího podílu z částky 1 178 500 Kč na přiznanou částku 918 500 Kč. Soud však zcela opomněl, že tato skutková tvrzení navrhovatele jsou v logickém rozporu s jeho návrhem ve věci samé týkajícím se příslušenství pohledávky, a že

je tak návrh v této části pro neurčitost neprojednatelný. Soud prvního stupně měl proto před rozhodnutím ve věci samé navrhovatele podle § 43 odst. 1 vyzvat, aby tuto vadu návrhu ve lhůtě stanovené soudem odstranil a pokud by tak navrhovatel neučinil, měl řízení v části, ve které se navrhovatel domáhal z žalované jistiny úroků z prodlení ode dne 4. 6. 2005 do zaplacení, zastavit. Protože soud prvního stupně podle ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř. nepostupoval, zatížil řízení vadou, která měla v části výroků I. a II. týkajících se příslušenství pohledávky (úroků z prodlení) za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava. To je další důvod ke zrušení usnesení soudu prvního stupně v napadených částech výroků I. a II. K tomu odvolací soud pro úplnost podotýká, že zápočet dvou plateb po 50 000 Kč na úrok z prodlení nelze do petitu a ani do soudního výroku promítnout tak, že „úrok z prodlení bude v celkové kapitalizované výši snížen o jejich zaplacených 100 000 Kč“, neboť tato část výroku by byla nevykonatelná pro neurčitost.

29. Námitku Společnosti, že do uplynutí doby splatnosti vypořádacího podílu stanovené podle § 61 odst. 2, § 150 odst. 3 a § 113 odst. 5 a 6 obch. zák. (viz shora citovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, spisová značka 29 Cdo 3645/2008) neznal a ani nemohl znát výši vypořádacího podílu a proto se s jeho úhradou nemohl dostat do prodlení, odvolací soud nesdílí. Po uplynutí lhůty splatnosti je vypořádací podíl splatný bez dalšího, aniž by navrhovatel (bývalý společník společnosti) musel Společnost k jeho úhradě vyzývat. Bývalý společník je pouze povinen společnosti sdělit platební údaje nezbytné pro řádné splnění jejího závazku z právního důvodu vypořádacího podílu (například je povinen sdělit coby místo plnění svoji novou adresu, pokud byla změněna od doby, co byl společník ze seznamu společníků vyškrtnut). Způsob výpočtu vypořádacího podílu je stanoven v ustanovení § 61 odst. 2 obch. zák. a společnost může sama za pomoci odborníka stanovit i výši vypořádacího podílu podle tržní hodnoty čistého obchodního majetku společnosti. Společnosti tedy nic nebrání, aby ve lhůtě stanovené zákonem pro splatnost pohledávky z právního důvodu vypořádacího podílu sama jeho výši stanovila, a to i za pomoci expertního posouzení.
30. Z vyložených důvodů odvolací soud podle ustanovení § 219a odst. 1, písm. a) a b) o. s. ř. usnesení ve výrocích I. a II. v části týkající se příslušenství pohledávky zrušil a věc podle § 221 odst. 1 písm. a) vrátil v tomto rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
31. Usnesení soudu prvního stupně zrušil odvolací soud i v napadených závislých výrocích III. a IV.
32. Odvolací soud se ztotožňuje s námitkou Společnosti, že o náhradě nákladů řízení mezi jeho účastníky ve výroku III. mělo být rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř., a nikoliv podle § 142 odst. 3 o. s. ř. V dané věci se totiž nejedná o řízení, ve kterém by rozhodnutí soudu o výši plnění záviselo na znaleckém posudku, neboť způsob výpočtu nároku je předem objektivně dán. V případě, že společnost k výpočtu a úhradě vypořádacího podílu vůbec nepřistoupí nebo je bývalý společník s výši vypočteného, případně uhrazeného vypořádacího podílu nesrozuměn, nic mu nebrání, aby výši vypořádacího podílu sám vypočetl, a to i za pomoci znalce, a poté úhradu jím vypočteného vypořádacího podílu požadoval po společnosti i soudní cestou, ať již v plné nebo částečné výši. Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. se proto v dané věci neuplatní a soud měl o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle § 142 odst. 2 o. s. ř., neboť Společnost měla v řízení úspěch jen částečný. Úspěšná byla co do částky 2 227 970 Kč, do které byl návrh na jistinu zamítnut, a neúspěšná byla co do částky 918 500 Kč, do které bylo návrhu vyhověno. Soud prvního stupně měl proto náhradu nákladů řízení poměrně rozdělit podle poměru úspěchů a neúspěchů Společnosti. Ohledně napadeného výroku IV. odvolací soud uvádí, že soudem prvního stupně v novém rozhodnutí vypočtený poměr úspěchu a neúspěchu Společnosti se promítne i do nákladového výroku podle § 148 odst. 1 o. s. ř. Osvobození navrhovatele od soudních poplatků ve výši jedné poloviny bude při výpočtu výše náhrady nákladů řízení vzniklých státu vůči navrhovateli zohledněna. V dalším řízení soud prvního stupně nejprve vyzve navrhovatele podle § 43 odst. 1 o. s. ř. k odstranění shora uvedené vady návrhu. Pouze v případě, že návrh ve věci samé se ohledně žalovaného příslušenství stane projednatelným, soud v dotčené

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Zelenková.

částí ve věci opětovně rozhodne. Bude se přitom řídit závaznými právními názory odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.).

33. Ke změně petitu navržené v odvolacím řízení navrhovatelem odvolací soud nepřihlédl, neboť v odvolacím řízení je změna petitu, byť pouze ohledně příslušenství, nepřípustná (§ 216 odst. 2 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 30. října 2019

JUDr. Lenka Grollová v. r.
předsedkyně senátu